

ROOV 1 PO 6

NI

NEREDNAALV

SI ED DLEREW

KJILIEOM ET

NEREFJICTNO*

**VOOR 1 OP 6
IN
VLAANDEREN
IS DE WERELD
MOEILIJK TE
ONTCIJFEREN***

Departement
Onderwijs en Vorming

federatie

Centra voor Basiseducatie

Centrum voor Basiseducatie

IEDEREEN GELETTERD²!

Lokaal samenwerken voor geletterde mensen

Hulpmiddel voor de lokale besturen
bij het opstellen van de meerjarenplanning 2014-2019

*Naar analogie met de publicatie: EU High Level Group of Experts on Literacy (2012). *For 1 in 5 Europeans, the world is hard to read. Act now!* Luxemburg.

De cijfers zijn gebaseerd op de resultaten van het IALS-onderzoek in 1996: VAN DAMME D., VAN DE POELE L. & VERHASSELT E. (1997). *Hoe geletterd/gecijferd is Vlaanderen. Functionele taal- en rekenvaardigheden van Vlamingen in internationaal perspectief*. Garant. Leuven - Amersfoort.

In het najaar van 2013 zullen via het PIAAC-onderzoek meer actuele gegevens beschikbaar zijn over het geletterdheidsniveau van de volwassen bevolking in Vlaanderen.

Inhoudstafel

1	Een 'Lokaal Plan Geletterdheid' als onderdeel van de meerjarenplanning 2014 – 2019	7
	Duidelijk communiceren	8
	Vorming voor het personeel: niveau E en D	8
	Preventie van laaggeletterdheid via ouders	9
	Laaggeletterdheid en armoede versterken elkaar	9
	'LEREN' stimuleren voor iedereen	9
	Bibliotheken toegankelijker maken	10
	Centrum voor Basiseducatie	10
	Samen werken aan geletterdheid	10

2	Voorbeeldfiches: Basiseducatie werkt samen met...	12
	OCMW Aalst	12
	Kleuterschool 'De Krekel', Antwerpen	13
	Wijkcentrum 'de Kring' in Eeklo	14
	Stad Geel	15
	OCMW Gent	16
	Basisschool 'de Triangel' in Hasselt	17
	Gemeente Hemiksem en GSD-V vzw	18
	Stad Scherpenheuvel-Zichem	19
	'den Draai', Schriek	20

In de tweede editie van deze publicatie, gericht aan de lokale besturen, geven we vanuit het Departement Onderwijs en Vorming en de Centra voor Basiseducatie, een overzicht van mogelijkheden om de geletterdheid in Vlaanderen en ook in uw gemeente te verhogen.

Een 'Lokaal Plan Geletterdheid' als onderdeel van de meerjarenplanning 2014-2019

Ongeveer 1 op 6 Vlamingen beschikt niet over voldoende competenties op het vlak van taal, rekenen en ICT om zich te handhaven in onze kennissamenleving. Dit weten we uit onderzoeken zoals IALS en PISA.

Geletterdheid is de competentie om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT.

Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en te participeren in de samenleving en om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

In navolging van de Vlaamse Regering, met het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016, kan elk lokaal bestuur werk maken van een **Lokaal Plan Geletterdheid**.

Lokale besturen kunnen zo bijdragen aan de verhoging van het geletterdheidsniveau van hun bevolking.

Geletterdheid kan een onderdeel zijn van het **Flankerend Onderwijsbeleid**. (zie ook de publicatie van de Vlaamse Overheid (2013). *Vlaamse Beleidsprioriteiten 2014-2019*. Brussel)

Om het **Lokaal Plan Geletterdheid** optimaal op te volgen kan het aanstellen van een **geletterdheidsambtenaar** een extra hulpmiddel zijn. Het is belangrijk dat iemand binnen het lokale bestuur de verantwoordelijkheid krijgt over het geletterdheidsbeleid en ervoor zorgt dat er doorheen alle beleidsdomeinen aandacht is voor dit thema.

In bijlage volgt een opsomming van mogelijkheden voor acties in een **Lokaal Plan Geletterdheid**. Daarbij vindt u wat het Centrum voor Basiseducatie voor u kan betekenen om zo'n lokaal plan geletterdheid te realiseren.

Een **Lokaal Plan Geletterdheid** kan onder meer deze acties bevatten:

Duidelijk communiceren

Lokale besturen houden er bij het communiceren met hun burgers vaak nog te weinig rekening mee dat een groot deel van de bevolking in meer of mindere mate moeite heeft met lezen en begrijpen van de geschreven boodschap. Duidelijke communicatie kan een werkpunt zijn in een lokaal plan geletterdheid.

De Centra voor Basiseducatie kunnen de besturen ondersteunen met praktische knowhow of doorverwijzen naar andere experts zoals Wablieft. Kijk ook eens op www.communicerenmetarmen.be.

Vorming voor het personeel: niveau E en D

Het is bekend dat voor laaggeschoolden de kans op duurzame tewerkstelling beperkt is. Laaggeschoolde werknemers hebben er alle belang bij hun competenties te verhogen. Elk lokaal bestuur kan hierop inspelen door het eigen personeel op niveau E en D de kans te geven tijdens hun loopbaan te werken aan geletterdheid. Dit kan door stimulerende maatregelen voor vorming en opleiding te voorzien voor het personeel. Het Centrum voor Basiseducatie kan vorming op maat organiseren voor het personeel op niveau E en D.

Daarnaast kunnen leidinggevenden en de begeleidende personeelsdienst gesensibiliseerd worden zodat zij geletterdheidsproblemen (h)erkennen en mee kunnen zoeken naar oplossingen. Het Centrum voor Basiseducatie kan in infosessies voor de personeelsdienst uiteenzetten hoe het lokaal bestuur de geletterdheidsproblematiek kan herkennen en aanpakken.

Op 8 september 2011 ondertekenden Diverscity en de Federatie Centra voor Basiseducatie een samenwerkingsakkoord op Vlaams niveau. Dit akkoord bevat onder meer het stimuleren van samenwerking tussen lokale besturen en Centra voor Basiseducatie. Op beide organisaties kan beroep gedaan worden voor ondersteuning.

Zie ook de brochure van VVSG (2009): **Bouwstenen voor Vorming en Opleiding voor niveau E en D**. Uitgeverij Politeia nv. Brussel

Voorbeeldfiches:

- Vorming op de werkvloer (Stad Scherpenheuvel-Zichem)
- Vorming voor de gemeenschapswachten (Stad Geel)
- Bewust consumeren (Gemeente Hemiksem en GSD-V vzw)

Preventie van laaggeletterdheid via ouders

Het verhogen van de basiscompetenties van de ouders via samenwerking met de school van hun kinderen is een belangrijk spoor om laaggeletterdheid te voorkomen. Vorming kan ouders nauwer betrekken bij het onderwijs aan hun kind en net die betrokkenheid op het kind motiveert de ouders. Het lokaal bestuur kan dit aanbod voor ouders stimuleren en faciliteren. Het Centrum voor Basiseducatie heeft expertise in het werken met ouders in samenwerking met basisscholen. Het gevolg is een dubbele winst: de ouders verhogen niet alleen hun geletterdheidscompetenties, maar staan ook sterker als ouder en zijn nauwer betrokken bij het onderwijs aan hun kinderen. **Geletterdheid (oa) is een Vlaamse beleidsprioriteit in het Flankerend Onderwijsbeleid.**

Voorbeeldfiches:

- De Klik naar Leren (Kleuterschool 'De Krekel' Antwerpen)
- Gezinsleren (Basisschool 'De Triangel' Hasselt)

Laaggeletterdheid en armoede versterken elkaar

In veel gevallen is de stap zetten naar 'leren' voor mensen in armoede niet eenvoudig. Ze hebben vaak van alles aan hun hoofd waardoor leren geen ruimte krijgt. Via het lokaal sociaal beleid kan elk lokaal bestuur expliciet aandacht hebben voor de verweven problematiek van laaggeletterdheid en armoede. In samenwerking met organisaties die werken met armen, zoals het OCMW, en verenigingen waar armen het woord nemen wil het Centrum voor Basiseducatie onderzoeken waar de leernoden van deze mensen liggen en hoe daar op de beste manier kan op ingespeeld worden. Daarnaast kan het Centrum voor Basiseducatie vorming geven aan OCMW-medewerkers zodat ze laaggeletterdheid gemakkelijker herkennen en helpen aanpakken.

Voorbeeldfiches:

- Activering van jonge leefloontrekkers (OCMW Aalst)
- Ikook (OCMW Gent)
- De Redakse (Wijkcentrum 'de Kring' Eeklo)
- Goedkoop, lekker en gezond koken ('den Draai' Schriek)

'LEREN' stimuleren voor iedereen

Laaggeschoolde volwassenen die het initiatief nemen om hun competenties te verhogen, verdienen waardering. Het Centrum voor Basiseducatie vraagt daarom sensibiliseringsacties, gericht naar werkgevers maar ook naar het brede publiek, zodat er een positief maatschappelijk klimaat ontstaat over laaggeschoolden die deelnemen aan het volwassenenonderwijs. We vragen in het bijzonder sensibiliseringsacties die leiden tot positieve beeldvorming over opleidingen Nederlands (moedertaal) en wiskunde. Daarnaast kan het lokaal bestuur 'het leren' logistiek ondersteunen, bijvoorbeeld door leslokalen ter beschikking te stellen.

De Centra voor Basiseducatie voeren een actief beleid om kandidaat-cursisten te motiveren tot deelname aan het opleidingsaanbod. Het is voor laaggeschoolden niet evident de stap naar een formele opleiding te zetten. Negatieve schoolervaringen en een leercultuur die eerder op informeel leren is gericht, vormen voor velen een drempel om een opleiding te volgen. Het beleid van het Centrum voor Basiseducatie kan echter maar reële resultaten boeken in een maatschappelijk klimaat dat deelname van laaggeletterde volwassenen aan het levenslang leren stimuleert en waardeert.

Bibliotheken toegankelijker maken

Mensen die moeilijk lezen of anderstalig zijn, vinden minder gemakkelijk de weg naar de bibliotheek. De lokale bibliotheek kan specifieke acties ondernemen om deze groepen beter te bereiken bijvoorbeeld via het verhogen van de toegankelijkheid en te voorzien in flexibelere uitleenmogelijkheden. Het Centrum voor Basiseducatie werkt met cursisten die niet vlot lezen, maar wel willen lezen en leren. Samen met Wablieft kunnen we de gemeentelijke bibliotheken advies geven om de collectie uit te breiden met specifieke lectuur voor deze doelgroepen.

Centrum voor Basiseducatie

Vlaanderen telt binnen het volwassenenonderwijs dertien Centra voor Basiseducatie.

Elk centrum biedt opleidingen aan in zeven leergebieden:

- Nederlands
- alfabetisering Nederlands tweede taal
- Nederlands tweede taal
- wiskunde
- maatschappijoriëntatie
- ICT
- opstap talen (Frans en Engels)

De opleidingen situeren zich op het niveau van het lager onderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Het decreet **volwassenenonderwijs**, dat de organisatie van de Centra voor Basiseducatie regelt, definieert niet expliciet een doelgroep voor de Basiseducatie. Maar zoals uit de opleidingen blijkt, richt de basiseducatie zich tot laaggeletterde volwassenen.

Het Centrum voor Basiseducatie heeft een duidelijke maatschappelijke opdracht in het aanbieden van een alternatieve leerroute, die de maatschappelijke integratie van kwetsbare groepen bevordert. We bouwen in de meest brede betekenis aan tweede kansen voor laaggeletterde mensen.

Samen werken aan geletterdheid

Mensen die het moeilijk hebben met geletterdheid vinden niet gemakkelijk de weg naar het Centrum voor Basiseducatie. In samenwerking met partners slagen we erin om meer mensen te bereiken. Daarom geloven we sterk in de samenwerking met lokale besturen.

Provincie Antwerpen

Open School Antwerpen

Vredestraat 93
2600 Berchem
T. 03 230 22 33
info@cbe-antw.be

Basiseducatie Kempen

Otterstraat 109 bus 1
2300 Turnhout
T. 014 42 27 87
info@basiseducatiekempen.be

Open School Mechelen

Leopoldstraat 52
2800 Mechelen
T. 015 43 11 31
info@cbe-openschool.be

Provincie West-Vlaanderen

Open School Brugge- Oostende-Westhoek

Collaert Mansionstraat 24
8000 Brugge
T. 050 34 15 15

Open School Kortrijk- Roesselare

Sint-Eloisdreef 56a
8500 Kortrijk
T. 056 22 62 84
info@basiseducatie-kortrijk.be

Brussel

Basiseducatie Brusselleer

Marcqstraat 16-18
1000 Brussel
T. 02 223 20 45
info@brusselleer.be

Provincie Limburg

Centrum voor Basiseducatie Limino

Paul Nicoulaan 29 bus 4
3630 Maasmechelen
T. 089 77 32 62
info@basiseducatielimino.be

Open School Limburg-Zuid

Ursulinenstraat 7
3800 Sint-Truiden
T. 011 69 10 69

Provincie Oost-Vlaanderen

Leerpunt Gent- Meetjesland-Leieland

Kolveniersgang 133
9000 Gent
T. 09 224 24 12
info@cbe11.be

Leerpunt Waas&Dender

E. Van Winckellaan 23
9200 Dendermonde
T. 052 258 278
leerpunt@cbe-waasdender.be

Leerpunt Zuid-Oost- Vlaanderen

Bert Van Hoorickstraat 19
9300 Aalst
T. 053 78 15 05
info.aalst@leerpuntzovl.be

Provincie Vlaams-Brabant

Open School Halle- Vilvoorde

Afdeling Halle   *Afdeling
Vilvoorde*

Gemeenteplein 1 Nieuwstraat 5
1501 Buizingen   1830 Machelen
T. 02 356 52 02   T. 02 252 51 50

CBE Open School

Parkstraat 146
3000 Leuven
T. 016 22 10 68
leuven@cbeopenschool.be

De lokale afdelingen van de 13 Centra
voor Basiseducatie vindt u op
www.basiseducatie.be

Activering van jonge leefloontrekkers

Doelstelling

Het gaat in deze cursus om activering in de brede zin van het woord:

- stimuleren om een opleiding te volgen
- stimuleren om vrijwilligerswerk te doen
- stimuleren om een sollicitatietraining te volgen
- begeleiden naar werk.

Doelgroep

Jonge leefloontrekkers van 18 tot 25 jaar oud, vaak met weinig werkervaring. Zowel alleenstaande ouders als alleenstaanden. De selectie gebeurt door het OCMW van Aalst. De cursus is verplicht.

Centrum voor Basiseducatie

Sarah van het OCMW vertelt:

“We kozen voor Leerpunt omdat zij veel ervaring hebben met onze doelgroep. Het is een heel moeilijke opdracht om mensen te activeren, maar de resultaten zijn telkens heel goed. Ongeveer de helft van de cursisten is nu aan het werk. De andere helft is bezig met een opleiding of iets anders: een resultaat om trots op te zijn. We hebben trouwens met Leerpunt al een jarenlange, positieve samenwerking. Er is geen reden om die samenwerking niet verder uit te bouwen.”

Hoe heeft lesgever Aram de cursus ervaren?

“Ik vind dit een zeer zinvol en belangrijk initiatief. Het OCMW richt zich tot een jongere doelgroep met heel wat potentieel. In de huidige werking van de OCMW's is er weinig ruimte voor de maatschappelijk werkers om aan intensieve begeleiding te doen. Zij zien in ons een partner om projectmatig met deze jongeren aan de slag te gaan. Het grote voordeel van deze manier van werken is dat deze groep gedurende één week elke voormiddag samen komt. Dit zorgt voor een grote inleving en een zekere groepsdynamiek. De houding van de cursisten is in het begin eerder afwachtend maar dit slaat meestal snel om naar een enthousiaste en positieve ingesteldheid en een zekere mate van bewustwording. Uiteraard moet je als lesgever rekening houden met de leefsituatie en allerlei praktische problemen van de doelgroep. Nadien was er tijd om ook aan persoonlijke coaching te doen. Concreet betekende dit: samen een cv maken, gesprekken voeren en de cursisten individueel begeleiden in het zoeken naar werk.”

Cursiste Cindy getuigt:

“Nu voel ik me beter dan vóór deze cursus. Ik hou me nu op de eerste plaats bezig met mezelf. Een positieve ingesteldheid is belangrijk, en ook een goede planning. Alleen door actief bezig te zijn, kan je iets bereiken. En ik wil iets bereiken! Ik heb de motivatie gevonden om mijn levensstijl aan te pakken en voor mijn diploma te gaan.”

Leerpunt Zuid-Oost-Vlaanderen

Aram De Rijck
053/78.15.05
aram.derijck@leerpuntzovl.be

OCMW Aalst

Sarah De Borle
053/76.51.26
sarah.deborle@ocmwaalst.be

Kleuterschool 'De Krekel', Antwerpen

De Klik naar Leren

Doelstelling

De 'Klik naar leren' verkleint de digitale kloof door laaggeschoolde ouders:

- te laten kennismaken met basisvaardigheden ICT
- bewust te maken over de voor- en nadelen van een computer en het internet
- te informeren en te laten proeven van educatieve spelletjes op de computer
- te doen nadenken over verschillende opvoedingssituaties

Na de cursus kunnen ze hun kinderen beter begeleiden op de computer en het internet.

Doelgroep

Laaggeschoolde ouders van kleuters (2de en 3de kleuterklas) en kinderen in het 1ste leerjaar, zowel autochtonen als allochtonen met een basiskennis Nederlands. Computerervaring is niet vereist.

Lesley, GOK-leerkracht in de school:

"We proberen in onze moedergroepen de betrokkenheid van ouders bij de evolutie van hun kind te vergroten door hen laagdrempelige hulpmiddelen aan te bieden. We merken dat de computer ook in een kleuterschool steeds belangrijker wordt. Het aanbod van Basiseducatie paste dus perfect in onze doelstelling. Veel ouders hebben thuis een computer en kunnen daar een beetje mee werken. Maar ze beseffen niet wat die hun kleuters allemaal te bieden heeft. Het was helemaal niet moeilijk om de ouders daarvoor te motiveren en de kindjes waren enorm fier om hun mama's en papa's naar school te zien komen."

Wat zijn de ervaringen van lesgever Karlien?

"De lessen verliepen altijd in een zeer aangename en intieme sfeer. De school zorgde voor een warm onthaal met koffie en koekjes wat voor gezelligheid zorgde. De ouders deelden hun ervaringen met elkaar en waren benieuwd hoe ze hun kinderen beter konden ondersteunen. Na enkele lessen kwamen de ouders zelf met nieuwe ideeën over hoe ze bepaalde situaties beter konden aanpakken. Nieuwe inzichten en interesse over waar hun kinderen mee bezig waren op de computer en hoe leerrijk dit wel kan zijn, toonden aan welke vorderingen ze maakten tijdens de cursus."

Cursist Serge aan het woord:

"Ik ben heel blij dat ik deze lessen kon volgen. Ik ben alleenstaande papa: mijn zoontje en ik spenderen dus veel tijd samen. Ik speelde thuis al wel spelletjes met Jigme via de computer. Hij is daar heel snel mee weg. Zo vlot, dat hij soms m'n hele toetsenbord wist te blokkeren. Ik heb nu geleerd om bepaalde toetsen te beveiligen zodat Jigme alleen daar kan typen en klikken waar het nodig is. En ik heb een hoop websites leren kennen om educatief verantwoorde en leuke spelletjes te spelen. Bedankt!"

Open School Antwerpen

Kate Voet
03 230 22 33
kate.voet@cbe-antw.be

Kleuterschool 'de Krekel'

Lesley Verswyvel
03 232 29 11
lesleyverswyvel@hotmail.com

Wijkcentrum 'de Kring' in Eeklo

De Redakse

Doelstelling

'De Kring' is een vereniging waar armen het woord nemen. In 'de Redakse' werken de cursisten samen aan een gedrukte of digitale krant, die naar buiten gebracht wordt. Ze schrijven verhalen van deelnemers, verslagen over activiteiten en het komende programma. Door het hele proces te doorlopen leren de deelnemers:

- functioneren en communiceren in een groep
- teksten schrijven voor lezers en kritisch omgaan met elkaars schrijfproducten
- vlot computer en internet gebruiken

Doelgroep

De redactiegroep bestaat uit een 10-tal mensen, waarvoor leren vanuit eerdere negatieve ervaringen niet altijd een evidentie is.

Jan van 'de Kring' vertelt:

"Onze organisatie vindt dit een zeer zinvol project. Het is een uitzonderlijk resultaat dat een aantal leden van de doelgroep zich over langere tijd engageren om te werken aan een 'product' in een leerproces met toch niet zo evidente doelstellingen zoals taal, communicatie en ICT. Het leren levert direct resultaat en direct nut op en roept minder negatieve gevoelens op dan een formele leersetting. Ook het missen van bepaalde competenties wordt in deze context niet als stigmatiserend ervaren. Het opzet van 'de Redakse' kan volgens ons niet beter gerealiseerd worden dan in een project als dit. Het beste bewijs: een aantal leden van de vaste redactiegroep wil nu de stap zetten naar opleidingen binnen het open aanbod van Leerpunt."

Wat vindt lesgever Kim van het project?

"Er is een ongedwongen en vriendschappelijke sfeer. Iedereen wordt aanvaard zoals hij is. Men gaat tactvol om met elkaar en iedereen is gelijkwaardig. De deelnemers hebben niet het gevoel dat ze in een cursus zitten maar veeleer tussen een groep vrienden. Ze zijn heel geïnteresseerd om op verschillende vlakken bij te leren. Zo zetten velen in 'de Redakse' hun eerste stappen op de computer. Ondertussen kunnen ze er al vlot zelfstandig mee werken. Ook een eigen mening formuleren, voor een groep spreken en luisteren naar elkaar zijn dingen waar de cursisten intussen steeds vertrouwd mee raken."

Cursist Anita getuigt:

"Naar 'de Redakse' komen is nuttig. We leren hier veel bij en ik voel mij hier thuis: het voelt niet aan als een cursus. Je leert ook omgaan met veel verschillende mensen. Er is een goede sfeer. Als er bijvoorbeeld iemand spreekt, zwijgt de rest. We leren dus ook luisteren naar elkaar en onze eigen mening uitdrukken. Van hieruit werd ik ook gemotiveerd om de stap te zetten naar Leerpunt waar ik nu wekelijks computerlessen volg. Dat sociaal contact is erg belangrijk. Je hebt het gevoel dat je erbij hoort en dat ook jouw mening telt."

Leerpunt Gent-Meetjesland-Leieland
Mie Swankaert
09 268 29 30
mie.swankaert@cbe11.be

Wijkcentrum De Kring
Jan Matthys
09 378 61 69
jan@wijkcentrumdekring.be

Vorming voor de gemeenschapswachten

Doelstelling

Om de 2 jaar verzorgt CBE een vorming op maat, telkens met een andere inhoud of vanuit een andere invalshoek (ICT vaardigheden, communicatie, sterk op het werk, invullen van formulieren, deontologie, omgaan met machtsverhoudingen, omgaan met agressie, ...). Als werknemers zich beter voelen, functioneren ze ook beter op de werkvloer. Tegelijk maken ze kennis met het aanbod van een Centrum voor Basiseducatie.

Doelgroep

Laaggeschoolde werknemers die in dienst zijn als gemeenschapswacht.

Coördinator Erik getuigt:

Waarom kozen jullie voor Basiseducatie?

“Het is belangrijk voor hun werk maar ook voor het teamgevoel dat deze werknemers regelmatig vorming krijgen. Basiseducatie is daarbij de geschikte partner omdat zij specifiek werken met kortgeschoolde mensen. Daarnaast bieden zij maatwerk, toegespitst op de werkomgeving van onze werknemers. En ze kunnen in kleine stappen werken met onze mensen.”

Welke resultaten werden behaald?

“Het teamgevoel is zeker verbeterd. Ik zie ook effectieve resultaten op allerlei vlakken: betere communicatie onderling en met de klanten, zelfzekerheid, betere werkresultaten.”

Noelle, lesgever:

Hoe was de sfeer in de groep?

“Ik installeer een sfeer van gemoedelijkheid en vertrouwen, daardoor komen de cursisten graag en staan ze open om te leren. Ik werk ook mee op de werkvloer en zo leer ik de cursisten en hun werkcontext goed kennen. Dat geeft vertrouwen langs beide kanten.”

Welke vooruitgang maakten de cursisten?

“Ik zie en hoor dat cursisten de geleerde zaken in de praktijk omzetten en dat geeft voldoening.”

Een cursist aan het woord:

Wat vond je van de cursus?

“Ik vond de cursus communicatie op het werk leerrijk. Ik durf nu tegen de collega's en de coördinator mijn mening zeggen.”

Wat betekende dit voor jou?

“Het ‘meewerken’ van Noelle geeft vertrouwen en dat is heel belangrijk voor mij. Ik kom graag naar de cursus.”

Centrum voor Basiseducatie Kempen

Mieke Hens
014 58 41 91
mieke.hens@basiseducatiekempen.be

Stad Geel

Erik Claeys
014 56 63 72
erik.claeys@geel.be

Ikook

Doelstelling

De opleiding 'Ikook' is een opleiding op verschillende domeinen. De opvolging op kooktechnisch vlak gebeurt door de docent 'keuken' (OCMW) en de docent 'zaal' (CVO). Van zeer nabij wordt het dagelijkse werk van de cursisten opgevolgd en waar nodig bijgestuurd. Basiseducatie volgt wekelijks de vorderingen op van de cursisten op vlak van taal, rekenen en communicatie. Deze ondersteuning is van groot belang voor de cursisten. De taal- en wiskundeoefeningen sluiten zo nauw mogelijk aan bij het keukentechnische deel. Zo krijg je inhoudelijk een sterk pakket. Persoonlijke problemen worden snel aangepakt door de aan het project verbonden maatschappelijk werker (OCMW). Doorheen de hele cursusperiode blijft die de cursist opvolgen. En indien nodig blijven er ook na de opleiding contacten mogelijk.

Doelgroep

De opleiding 'Ikook' leidt werkzoekenden en mensen met een leefloon op tot hulpkok en zaalmedewerker. Het project is een samenwerking tussen Horeca Vorming Vlaanderen, stad Gent, VDAB, OCMW Gent, Centrum voor Basiseducatie Gent-Meetjesland-Leieland en het Centrum voor Volwassenenonderwijs Leerdorp. Het werd ontwikkeld in het kader van het partnerschap 'Gent, Stad in Werking'.

Tom van OCMW Gent aan het woord:

Waarom koos je voor een samenwerking met Basiseducatie?

"Deze opleiding werd al drie opeenvolgende schooljaren georganiseerd. Het eerste jaar zonder Basiseducatie. Tijdens het tweede jaar werd Basiseducatie gecontacteerd om mee in te stappen in het project. In eerste instantie voor de wiskunde- en taalondersteuning gedurende een halve dag per week. In het derde jaar kwam daar ook een module communicatie bij: assertiviteit, omgaan met autoriteit, sollicitatietraining."

Welke resultaten werden behaald voor uw organisatie?

"De gezamenlijke screening van kandidaten voor de cursus was een sterk punt. Door samenwerking met de verschillende partners, met hun eigen invalshoek, kregen we een vollediger beeld van de competenties en groeimogelijkheden van onze cursisten. Door de maandelijkse evaluaties met inbreng van alle partners kende ook de cursist zelf beter zijn werkpunten.

Zeer mooi in dit project was natuurlijk de directe link naar tewerkstelling. Door een zo goed mogelijk zicht te krijgen op de verworven competenties van de cursist kon men een "stage op maat" regelen, die de slaagkansen deed toenemen. Voor de cursist was het interessant dat hij een integraal begeleidingspakket kreeg. Een combinatie van een doorgedreven keuken- en zaalopleiding, taal- en wiskundeondersteuning, lessen communicatie, zorg en toeleiding naar tewerkstelling. Het is een zeer goed project waarbij de mensen een volwaardig diploma van hulpkok kunnen behalen. Elke opleiding startte met 12 cursisten (6 mensen met leefloon en 6 mensen met werkloosheidsuitkering). Gemiddeld studeerden tussen de 7 à 9 cursisten af."

Greta, lesgever Basiseducatie:

"We werken aan taal, rekenen en communicatieve vaardigheden. Deze variatie in taken werkte motiverend voor de deelnemers. De lesinhouden waren direct bruikbaar voor hun opleiding en voor hun toekomstige werk. De lessen over solliciteren, over inhoudsmaten en keukentermen bewezen meteen hun meerwaarde."

Cursist Karim getuigt:

"Ik heb meer gekregen dan ik had verwacht. Ik vind de manier van lesgeven goed. Er wordt evengoed rekening gehouden met mensen die er rap mee weg waren als met diegenen die meer problemen hebben. De afwisseling van thema's is leuk. De lessen zijn zeer nuttig."

Leerpunt Gent-Meetjesland-Leieland

Mie Swankaert
09 224 24 12
mie.swankaert@cbe11.be

OCMW Gent

Tom Van Poele
09 266 92 65
Tom.VanPoele@ocmwgent.be

Basisschool “de Triangel” in Hasselt

Gezinsleren

Doelstelling

- ouders inzicht geven in het functioneren van hun kind in de klas
- samen met ouders onderzoeken wat hun bijdrage kan zijn aan de ontwikkeling van hun kind op het vlak van taalvaardigheid, schoolse vaardigheden, socio-emotionele ontwikkeling
- bruggen bouwen tussen ouders en school

Doelgroep

Ouders met kinderen in de school. We starten met de ouders in de derde kleuterklas (40u) en werken in het tweede deel van het project verder tijdens het eerste leerjaar (40u). Elke bijeenkomst maken we tijd om ook in de klas met de ouders en kinderen samen aan de slag te gaan. De mate waarin de ouders het Nederlands zelf beheersen is daarbij van ondergeschikt belang.

De school aan het woord:

Hoe zijn jullie bij Open School Hasselt terecht gekomen?

“Via het Steunpunt Opvoeding en Onderwijs van de Stad Hasselt leerden we hun aanbod kennen. Onze school wil de leerlingen maximale kansen bieden. Een goede samenwerking met en ondersteuning van de ouders is daarbij zeer belangrijk. Dat Basiseducatie dit aanbod rond ‘gezinsleren’ in onze school komt geven is een belangrijke troef. Op die manier wordt onze school ook een beetje de school van de ouders.”

Worden de doelstellingen bereikt?

“Wij denken het wel. Er is een veel spontaner contact tussen de ouders en de leerkrachten. Ouders zien moeilijkheden waar hun kind mee kampt niet meer als taboe. Ze spreken de leerkracht er zelf over aan. Ze nemen consequent deel aan oudercontacten en infoavonden. Het positief zelfbeeld van de kinderen neemt toe.”

Lesgever Marie:

“De ouders vinden het interessant om te zien waar hun kind mee bezig is. Ze komen naar de groep omdat ze in de klas ook kunnen werken met hun kind. Hierdoor kan ik kort op de bal spelen. Ik zie de ouders bezig in relatie met hun kind en kan bijsturen waar nodig. Er wordt gepraat over wat er gebeurt op school, waarom er bepaalde regels gehanteerd worden. Ouders kunnen daardoor dingen beter plaatsen, maar krijgen ook wel de kans om hun frustraties te ventileren. Het is heel leuk werken en mooi om te zien hoe ouders elkaar steunen en klaar staan voor elkaar. Dit is zowel op technisch als moreel vlak.”

Cursiste Sibel getuigt:

“Ik vond het heel fijn om mijn kind van zo dichtbij te volgen. Soms was ik verrast van wat zij kon, en soms ontgoocheld van iets dat ze niet kon. Maar de andere ouders waren heel lief. Ik kon op hen rekenen. Ze waren nooit veroordelend en we probeerden samen een oplossing te zoeken voor een probleem. Het contact met de leerkracht is nu ook veel spontaner. Ik ben niet bang meer om iets te vragen en begrijp ook beter waarover ze praat op een oudercontact.”

Open School Hasselt

Marie De Lorenzo
011 22 61 60
marie.delorenzo@cbelimburgzuid.be

Basisschool De Triangel

Fabienne Gubbelmans
011 27 23 08
directie.triangel@skynet.be

Bewust consumeren

Doelstelling

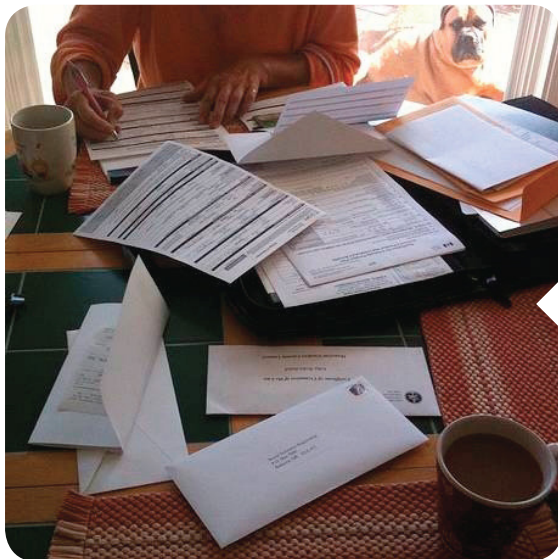
De cursus "bewust consumeren" heeft als doel mensen bewuster te leren omgaan met alles wat invloed heeft op hun

- financiële situatie
- administratieve vaardigheden
- consumptiegedrag

GSD-V biedt deze cursus aan om de personeelsleden van de aangesloten lokale besturen meer weerbaar te maken.

Doelgroep

De laagst geschoolde personeelsleden van de openbare besturen zoals wegenwerkers, magazijniers, plantsoenarbeiders, poetsvrouwen, kinderverzorgsters en zwembadpersoneel.

Secretaris gemeente Hemiksem vertelt:

"Alle deelnemers besparen nu samen 500 € per maand, we kunnen niet anders dan spreken van een geslaagd project!"

Ervaring van lesgever Ilse:

"Het is geen sinecure om mensen die vooral gewend zijn om actief te werken, drie uren te boeien in een leslokaal. Toch zijn de meesten wel geïnteresseerd wanneer we het hebben over bvb. de keuze van een GSM-abonnement, het verklaren van gangbare bankterminologie, reclamevalkuilen, organiseren van je administratie, budgetplanning en schulden, enz. Dat zijn zorgen waar iedereen vroeg of laat wel eens mee te maken krijgt. De interactieve aanpak waarbij cursisten merken dat ook hun vragen en bemerkingen ruimschoots aan bod kunnen komen is belangrijk."

Een cursist getuigt:

"Ik vond de cursus zeer goed.

Ik kreeg zeer bruikbare informatie over het beheer van mijn persoonlijk budget, om te leren besparen en hoe ik mijn papieren beter kan sorteren.

De manier van lesgeven is leuk omdat je betrokken wordt zonder dat het te persoonlijk wordt, de eigen inbreng wordt geapprecieerd, er is ruimte voor wat humor en dat alles in begrijpbare taal."

Marc Peeters (GSD-V) aan het woord:

"De cursus beantwoordt volledig aan onze dubbele doelstelling. Enerzijds bieden we de besturen de kans een zinvolle opleiding aan te bieden aan kortgeschoolden. Anderzijds krijgen de personeelsleden meer inzicht in de gevaren van onze consumptiemaatschappij, waardoor ze zich weerbaarder kunnen opstellen."

CBE Open School

Katrien Heylen
015 431 131
info@cbe-openschool.be

Gemeente Hemiksem

Luc Schroyens
03 288 26 20
informatie@hemiksem.be

GSD-V

Gemeenschappelijke Sociale Dienst Lokale Besturen in Vlaanderen vzw
Marc Peeters
02 211 56 88
info@gsd-v.be

Vorming op de werkvloer

Doelstelling

CBE Open School organiseerde een vorming voor de uitvoerende werknemers van de stad Scherpenheuvel-Zichem. Leidinggevendenden wilden dat:

- de werknemers zich meer bewust werden van het belang van veiligheid op het werk
- de werknemers hun taken en verantwoordelijkheden goed kenden
- er een opleiding kwam over de organisatiewaarden en -normen
- de werknemers het geleerde direct konden toepassen op de werkvloer.

Doelgroep

De opleiding werd op maat gemaakt voor 14 werknemers uit het stadsmagazijn. Zij werken in verschillende functies zoals groenwerker, sanitair en elektricien, onderhoud gebouwen & wegen en chauffeur.

Patrick, leidinggevende bij de stad vertelt:

Waarom kozen jullie voor Basiseducatie?

“Door de positieve samenwerking in het verleden en hun ervaring met cursussen op maat aan kortgeschoolde arbeiders. De lesgevers zorgen in de opleiding voor voldoende afwisseling van theorie en praktijk zodat les volgen boeiend is.”

Hoe verliep de cursus?

“De cursus kon doorgaan in het stadhuis zelf en in een periode dat het voor de dienst wat rustiger was. De deelnemers kwamen allen uit het stadsmagazijn. Dit maakte het voor de lesgever makkelijker om te vertrekken vanuit de specifieke realiteit van deze dienst en er werd gewerkt met eigen documenten. De werknemers hebben nu meer aandacht voor veiligheid en weten nu waarom ze bepaalde voorschriften over veiligheid moeten toepassen. Ik merk ook uit de reacties van de werknemers dat de aanpak van de lesgever aansloot bij de noden van de doelgroep. Daardoor leerden ze effectief iets bij.”

Wat is de ervaring van lesgever Lieve?

“Er was een sfeer van openheid in de groep en bereidheid tot samenwerking. Door mijn kennis van de doelgroep heb ik de gepaste aanpak gevonden om de onwennigheid bij de start van de opleiding snel om te buigen. De cursisten durfden kritisch kijken naar zichzelf en toegeven dat ze bijvoorbeeld het nut niet inzien van bepaalde veiligheidsvoorschriften en ze dan ook niet toepassen. Hierop kon ik dan gepast reageren en hen toch bewust maken van het belang van goede attitudes.”

Cursist Jan aan het woord:

“Les volgen samen met mijn collega's was leuk. Ik beseft nu wel meer welke gevaren mijn job in de groendienst heeft en hoe ik ervoor kan zorgen dat ik mijn gezondheid niet in gevaar breng. Ik weet nu welke planten giftig zijn. Dat is voor mij belangrijk zodat ik weet wanneer ik me extra moet beschermen als ik werk.”

CBE Open School

Campus Leuven · Aarschoot · Diest · Haacht · Tienen

CBE Open School

Katlijn Willems en Tinne Dierckx
016 22 10 68
tinne.dierckx@cbeopenschool.be

Stad Scherpenheuvel-Zichem

Nadine Vanbrusselt
013 35 24 40
nadine.vanbrusselt@scherpenheuvel-zichem.be

Goedkoop, lekker en gezond koken

Doelstelling

Vzw ‘den Draai’ is een organisatie waar armen het woord nemen. Zij organiseren activiteiten waar mensen dit kunnen leren. In deze cursus leerden cursisten:

- een goedkope, gezonde maaltijd klaarmaken
- met weinig geld boodschappen doen
- seizoensgebonden koken
- energiebewust koken
- interessante en nuttige weetjes over gezond koken

Doelgroep

Den Draai is een vereniging waar kansarmen en niet-kansarmen samen de strijd aangaan tegen armoede en uitsluiting in de regio Heist-op-den-Berg.

Thierry en Veerle van ‘den Draai’ aan het woord:

Waarom hebben jullie gekozen voor een samenwerking met Basiseducatie?

“Sommige leden van ons bestuur volgen nog andere cursussen bij CBE Open School en zijn daar heel tevreden over. De lessen zijn laagdrempelig, ze worden gegeven in een huiselijke sfeer en er is een persoonlijke aanpak. Zij hebben ook ervaring met de doelgroep.”

Welke resultaten werden behaald voor uw organisatie?

“Met deze cursus konden we nieuwe mensen bereiken. De deelnemers apprecieerden dat ze actief betrokken werden bij de bereidingen. Ze pasten hun kennis en vaardigheden effectief toe: hun gezinnen waren vol lof over hun kookkunsten thuis. Ze leerden dat ‘lekker’ simpel en goedkoop kan zijn. Cursisten konden met iets positiefs bezig zijn en even hun situatie vergeten. Ze gaven de cursus mee vorm en namen actief deel aan de cursus.”

Wat is de ervaring van lesgever Gerd?

“De lessen verliepen in een gemoedelijke sfeer. Het was telkens een blij weerzien, de handen uit de mouwen steken, soms ook wel eens blunderen, maar tegelijk ook leren hoe je die blunders kunt oplossen. En na het koken samen gezellig rond de tafel gaan zitten om al dat lekkers op te eten. Cursisten experimenteerden ook thuis, want elke week vertelden ze hoe lekker ze het thuis ook vonden. Wat me vooral opviel is dat iedereen altijd actief wou meedoen, en dat er nooit over persoonlijke ellende werd gepraat. Er was ook geen schaamtegevoel over hun ‘arm zijn’. Lotgenoten, samenhangingsgevoel, nieuwe vriendschappen, en vooral respect voor elkaar. Iedereen probeerde er het beste van te maken, en het lukte hen nog ook! Ondertussen volgen sommigen uit dit groepje ook mijn cursus ‘Meer doen met minder geld’. Een blij weerzien!”

Cursist Nathalie getuigt:

“Toen ik inschreef voor de cursus dacht ik dat het demonstratielessen zouden zijn. Ik was blij verrast dat we zelf ook de handen uit de mouwen mochten steken. Het was een toffe groep om mee samen te werken. We hebben ook vaak gelachen. We kregen veel tips om goedkoper te winkelen en om energie te besparen. 't Was tof dat we zelf ook voorstellen mochten doen over dingen die we graag wilden leren maken. Ik heb heel veel geleerd. Zo probeer ik nu elke dag de voedingsdriehoek toe te passen. En ik wist niet dat smeerkaas zoveel lekkerder is dan gemalen kaas om kaassaus te maken.”

CBE Open School

Katrien Heylen
015 43 11 31
katrien.heylen@cbe-openschool.be

vzw den Draai

Thierry Scheers
0470 23 23 45
info@vzwdendraai.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever
Natalie Verstraete
Afdelingshoofd
Afdeling Horizontaal Beleid
Departement Onderwijs en Vorming
Vlaamse Overheid
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Contact

Projectleider Strategisch Plan Geletterdheid
Verhogen 2012-2016
Colette Claessens
i.o. van het Vlaams Ministerie van Onderwijs
en Vorming
T 0488/33.93.10
Colette.Claessens@vocvo.be

Andy Thoelen
Afdeling Horizontaal Beleid
Departement Onderwijs en Vorming
Vlaamse Overheid
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
T 02 553 96 43
andy.thoelen@ond.vlaanderen.be

www.ond.vlaanderen.be/geletterdheid

Depotnummer

D/2013/3241/042

Februari 2013

